

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»**
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ
Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

«Управління конкурентоспроможністю підприємства»

Виконав:

здобувач освітнього ступеня «Бакалавр»
освітньо-професійної програми
«Менеджмент»

спеціальності 073 «Менеджмент»

Злий Владислав Валентинович

Керівник:

кандидат економічних наук, доцент
ДОБРОВОЛЬСЬКА Елла Володимирівна

Оцінка захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка:ECTS _____

„_____” _____ 20__ р.

Допускається до захисту:

«_____» _____ 2026 р.

Гарант освітньо-професійної програми

«Менеджмент»

спеціальності 073 «Менеджмент»

_____ Елла ДОБРОВОЛЬСЬКА

м. Кам'янець-Подільський, 2026

АНОТАЦІЯ

Злий В.В. «Управління конкурентоспроможністю підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності 073 «Менеджмент». – Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Кам'янець-Подільський, 2026.

В роботі розглянуто теоретико-методичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. Досліджено та проаналізовано рівень та ефективність управління конкурентоспроможністю підприємства. Запропоновано шляхи вдосконалення процесу управління конкурентоспроможністю підприємства.

Ключові слова: управління, конкурентоспроможність, підприємство, конкурентні переваги, маркетингове середовище.

ANNOTATION

Zlyi V.V. " Enterprise Competitiveness Management".

Qualification work for the degree of "Bachelor" in the specialty 073 "Management". - Higher Education Institution "Podilsky State University", Kamianets-Podilskyi, 2026.

The paper considers theoretical and methodological aspects of enterprise competitiveness management. The level and effectiveness of enterprise competitiveness management are studied and analyzed. Ways of improving the process of enterprise competitiveness management are proposed.

Keywords: management, competitiveness, enterprise, competitive advantages, marketing environment.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Теоретичні та методичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства	8
1.1. Економічна сутність та характеристика категорії «конкурентоспроможність підприємства»	8
1.2. Сучасні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	26
1.3. Особливості управління конкурентоспроможністю підприємства та конкурентними перевагами	34
Висновки до розділу 1	47
Розділ 2. Дослідження рівня та ефективності управління конкурентоспроможністю підприємства	49
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	49
2.2. Моніторинг маркетингового середовища функціонування підприємства	59
2.3. Сучасний рівень управління конкурентоспроможністю підприємства	67
Висновки до розділу 2	75
Розділ 3. Вдосконалення процесу управління конкурентоспроможністю підприємства	79
3.1. Моделювання системи управління конкурентоспроможністю підприємства	79
3.2. Розробка заходів формування конкурентних переваг підприємства	91
Висновки до розділу 3	100
Висновки	102
Список використаних джерел	104

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку світової економіки особливого значення набуває проблема забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Посилення глобалізаційних процесів, швидкі темпи технологічного розвитку, цифровізація економіки та зростання рівня конкуренції на внутрішніх і зовнішніх ринках формують нові вимоги до системи управління підприємствами. За таких умов ефективне управління конкурентоспроможністю стає одним із ключових чинників стабільного функціонування, економічного зростання та довгострокового розвитку суб'єктів господарювання. Підприємства змушені постійно адаптуватися до змін зовнішнього середовища, удосконалювати управлінські підходи, впроваджувати інновації, оптимізувати використання ресурсів та формувати стійкі конкурентні переваги. Водночас традиційні методи ведення господарської діяльності поступово втрачають ефективність, оскільки сучасний ринок вимагає від підприємств високої гнучкості, швидкого реагування на зміни та здатності до стратегічного розвитку.

Конкурентоспроможність підприємства визначається не лише наявністю виробничих, фінансових чи трудових ресурсів, а й ефективністю системи управління, рівнем інноваційної активності, якістю продукції або послуг, здатністю підприємства задовольняти потреби споживачів та утримувати стійкі позиції на ринку. Особливого значення набувають питання формування конкурентної стратегії, підвищення ефективності управлінських рішень, розвитку людського капіталу та впровадження сучасних цифрових технологій. Крім того, сучасні економічні умови характеризуються високим рівнем нестабільності, що обумовлено глобальними кризовими явищами, воєнними ризиками, інфляційними процесами та змінами кон'юнктури ринку. У зв'язку з цим підприємства повинні не лише підтримувати досягнутий рівень конкурентоспроможності, а й забезпечувати її постійне

підвищення шляхом удосконалення механізмів управління та адаптації до нових викликів.

Проблематика управління конкурентоспроможністю підприємств є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів цієї тематики зробили Л. Балабанова, О. Гудзь, О. Драган, Н. Євтушенко, Р. Грецький та інші дослідники. У наукових працях розглядаються питання формування конкурентних переваг, оцінки рівня конкурентоспроможності, стратегічного управління підприємствами, а також механізмів адаптації до змін ринкового середовища. Разом із тим, попри значну кількість наукових досліджень, залишаються недостатньо опрацьованими питання вдосконалення системи управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах цифрової трансформації економіки, нестабільності зовнішнього середовища та посилення глобальної конкуренції. Це зумовлює необхідність подальших наукових досліджень і розробки ефективних управлінських рішень, спрямованих на забезпечення стабільного розвитку підприємств та зміцнення їх конкурентних позицій на ринку.

Мета і завдання роботи. Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних та методичних засад управління конкурентоспроможністю підприємства, оцінка сучасного стану конкурентоспроможності ПП «Україна-Агро-2С» та обґрунтування практичних заходів щодо її підвищення.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено вирішення таких завдань:

- дослідити економічний зміст поняття «конкурентоспроможність підприємства» та визначити його основні характеристики;
- проаналізувати сучасні методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства;
- визначити особливості управління конкурентоспроможністю та формування конкурентних переваг підприємства;

- провести оцінку результатів господарської діяльності ПП «Україна-Агро-2С»;
- здійснити аналіз маркетингового середовища функціонування підприємства;
- охарактеризувати сучасний стан управління конкурентоспроможністю підприємства;
- розробити модель системи управління конкурентоспроможністю ПП «Україна-Агро-2С»;
- обґрунтувати основні напрями формування та зміцнення конкурентних переваг підприємства.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення та управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах господарювання.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та організаційно-економічні засади формування системи управління конкурентоспроможністю підприємства.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи застосовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: системний і ситуаційний підходи, метод експертних оцінок, економіко-статистичний аналіз, методи порівняння та узагальнення, економіко-математичне моделювання, а також табличні й графічні методи подання результатів дослідження.

Теоретичною та методологічною основою дослідження стали фундаментальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань управління конкурентоспроможністю підприємств, формування конкурентних переваг та забезпечення ефективного розвитку аграрних підприємств у ринкових умовах. Інформаційну базу дослідження склали фінансова та статистична звітність ПП «Україна-Агро-2С», а також аналітичні матеріали щодо діяльності підприємства.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в удосконаленні теоретико-методичних підходів до формування системи управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства на основі комплексного та системного підходу. У роботі обґрунтовано доцільність розгляду конкурентоспроможності підприємства як інтегрованої системи, ключовими складовими якої є конкурентоспроможність персоналу, виробничої діяльності та продукції. Узгоджене функціонування зазначених елементів забезпечує підвищення ефективності діяльності підприємства та зміцнення його ринкових позицій.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні рекомендацій щодо підвищення рівня конкурентоспроможності ПП «Україна-Агро-2С» шляхом удосконалення системи управління, підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу, розвитку маркетингової діяльності та впровадження сучасних технологій виробництва.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні матеріали, фінансова звітність ПП «Україна-Агро-2С», матеріали періодичних видань, електронні ресурси та результати власних досліджень автора.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 60 найменувань. Робота викладена на 103 сторінках комп'ютерного тексту, налічує 18 таблиць та 7 рисунків.

ВИСНОВКИ

1. Досліджено сутність поняття конкурентоспроможності підприємства та встановлено, що вона характеризує здатність підприємства ефективно функціонувати в умовах конкуренції, формувати конкурентні переваги та забезпечувати стабільний розвиток. Визначено, що для аграрних підприємств конкурентоспроможність залежить від ефективності використання ресурсів, рівня управління, інноваційності та здатності адаптуватися до змін ринкового середовища.

2. Встановлено, що оцінювання конкурентоспроможності підприємства потребує комплексного підходу та використання різних методів аналізу. Доведено, що ефективна оцінка конкурентних позицій дозволяє своєчасно виявляти проблеми діяльності підприємства та визначати напрями підвищення його конкурентоспроможності.

3. Доведено, що управління конкурентоспроможністю є безперервним процесом, який передбачає формування та підтримку конкурентних переваг підприємства. Важливу роль при цьому відіграють система менеджменту, маркетингова діяльність, інноваційний розвиток, кадровий потенціал та ефективне використання ресурсів.

4. Аналіз діяльності ПП «Україна-Агро-2С» показав позитивну динаміку розвитку у 2022–2024 роках. Чистий дохід підприємства зріс на 23,26 % і у 2024 році становив 236868,6 тис. грн, а чистий прибуток збільшився на 33,78 % – до 72845,1 тис. грн. Рентабельність виробництва зросла з 53,54 % до 72,39 %. Середньомісячна заробітна плата працівників збільшилась з 4780 грн до 9400 грн, а продуктивність праці — на 16,53 %. Підприємство характеризується високим рівнем ліквідності та фінансової стійкості.

5. Результати SWOT-аналізу показали, що основними перевагами ПП «Україна-Агро-2С» є земельний банк площею близько 5000 га, сучасний елеваторний комплекс потужністю понад 15 тис. т, власна зерносушарка,

сучасна техніка та стабільні канали збуту. Водночас визначено проблеми, пов'язані із сезонністю виробництва, залежністю від природно-кліматичних умов та недостатнім рівнем маркетингової діяльності.

6. Дослідження системи управління конкурентоспроможністю підприємства показало, що ПП «Україна-Агро-2С» має достатньо сильні ринкові позиції та конкурентні переваги. Разом із тим для подальшого розвитку підприємству необхідно активізувати інноваційну діяльність, впроваджувати цифрові технології управління та розширювати ринки збуту продукції.

7. Моделювання системи управління конкурентоспроможністю підтвердило необхідність комплексного поєднання виробничих, маркетингових, фінансових та управлінських заходів. Запропоновані напрями розвитку сприятимуть підвищенню ефективності використання ресурсного потенціалу та зміцненню конкурентних позицій підприємства на аграрному ринку.

8. Запропоновані заходи щодо підвищення конкурентоспроможності ПП «Україна-Агро-2С» передбачають удосконалення системи мотивації персоналу, розвиток органічного виробництва та впровадження сучасних технологій. Запропоновано підвищити середньомісячну заробітну плату на 25 % – з 9400 грн до 11750 грн. У результаті реалізації заходів прогнозується зростання чистого доходу на 22531,4 тис. грн або на 9,51 %, а чистого прибутку – на 13574,9 тис. грн або на 18,64 %. Рентабельність виробництва зросте з 72,39 % до 80,15 %, що забезпечить зміцнення конкурентних переваг підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акулюшина М., Зотова Л., Швець В. Фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах невизначеності. Економіка та суспільство. 2024. №60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-73>
2. Антонюк Л.Л., Анапріюк К.А. Стратегічні пріоритети конкурентного розвитку України в умовах глобальних економічних викликів. Економіка та держава. 2023. № 1. С. 15-20.
3. Августин Р. Р., Демків І. О., Трепет Н. М. Аналізування та ідентифікація шляхів удосконалення конкурентної стратегії підприємства в умовах цифровізації. Бізнес Інформ. 2024. №9. С. 555–555.
4. Балдинюк В. М. Система управління конкурентоспроможністю підприємства. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-35>
5. Бочко О., Кожушко П. Теоретичні підходи до дефініції «конкурентоспроможність підприємства». Економіка та суспільство. 2024. № 61. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-61-82. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3813>
6. Бочко О. Ю., Кожушко П. І. Підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Бізнес навігатор. 2024. № 2 (75). С. 306–311.
7. Бочко О., Кожушко П. Теоретичні підходи до дефініції «конкурентоспроможність підприємства». Економіка та суспільство. 2024. №61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-82>
8. Бочко О., Малецька О., Дранус Л. Парадигма конкурентоспроможності держави в умовах цифрової економіки. Аграрна економіка. 2022. Т. 15, № 1–2. С. 9–17.

9. Вербівська Л. В. Теоретичні засади управління конкурентоспроможністю підприємства в контексті системного підходу. Економічний простір. 2023. № 187. С. 78–83.

10. Вербівська Л. В. Застосування інструментів штучного інтелекту при управлінні конкурентоспроможністю підприємства. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-04-06>

11. Воздвиженський В.В. Конкурентоспроможність підприємства: стратегічне управління. Вісник економіки та управління. 2024. № 2(9). URL: <https://econvisnyk.dstu.dp.ua/article/view/318854>

12. Волошин А.В. Характеристика конкурентоспроможності та визначення її сутності. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2023. № 4 (68). С. 83-88.

13. Герасимова В.О., Резанов Е.О. Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. Економічний простір. 2020. Вип. 154. С. 93-97.

14. Гончарук І.В., Охота Ю.В., Чіков І.А. Забезпечення інноваційної конкурентоспроможності підприємств АПК: теорія, методологія, практика. Вінниця: ПрАТ «Віноблдрукарня», 2024. 275 с.

15. Гужавіна І. В., Раздорожна Д. Д. Механізм підвищення конкурентоспроможності підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2021. № 1(35). С. 51–54.

16. Гринько Т. В., Кузнецов Д. В. Конкурентоспроможність підприємства як чинник успішного розвитку. Економіка і менеджмент 2025: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 3–4 квіт. 2025 р. : у 9 т. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2025. С. 14–17.

17. Дашко І. М. Дослідження основних методів оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств. Економіка та держава. 2020. № 5. С. 108–110.

18.Дементьев О., Калінкін А. Управління потенціалом конкурентоспроможності підприємства у глобальному середовищі. Економіка та суспільство, 2024, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-115>.

19.Денисенко М., Бреус С. Підвищення конкурентоспроможності підприємства як чинник удосконалення процесу управління його економічною безпекою. Вчені записки Університету «КРОК». 2023. №2(70). С. 139–146.

20.Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

21.Дражниця С. А., Дражниця О. С. Сучасні методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств сфери послуг. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. № 5. Т. 1. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5\(1\)-36](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-36)

22.Жалдак Г.П., Мамаджанов А.Р. Напрями та методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2022. № 22. С. 52-59

23.Железняк К. Л., Отрок М. В. Напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємства. Ефективна економіка. 2020. №11. С. 139–146.

24.Задоя О. А., Магдич А. С., Новіков А. М. Конкурентоспроможність України: суть та основні чинники. International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2024. №4. С. 69–78.

25.Зось-Кіор М. В., Калюжний С. О. Удосконалення системи управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 23-27.

26.Євтушенко Н.О., Байдін М.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах стратегічних змін. Економіка, менеджмент, бізнес. 2021. № 4(21). URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2686>

27.Євтушенко Н.О., Дрокіна Н.І., Савенко Н.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. Економічний простір. 2020. № 156. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/550>

28.Євтушенко Н. О.; Гурін, Т. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичний аспект. Економіка. Менеджмент. Бізнес, 2022, 3-4. С. 24-28.

29.Євтушенко Н.О., Гончар Д.К. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств України. Економіка. Менеджмент. Бізнес. Київ : ДУТ. 2021. №1 (35). С 16-21.

30.Євтушенко Н.О., Варніцький В.В. Конкурентоспроможності підприємств: поняття, підходи та методи оцінки. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2021. № 3(37). С. 12-17.

31.Євдокимов Ф.І. Конкурентоспроможність підприємств: фактори впливу та механізми підвищення. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2021. № 2. С. 25–33.

32.Іванець Д.В. Економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку в конкурентних умовах. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences. 2025, No 1. С. 603-609.

33.Кадирус І., Величко О., Ткачова М. Роль конкурентоспроможності у забезпеченні ефективного розвитку підприємств. Ефективна економіка. 2024. No 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.86>

34.Коляденко С.В., Чіков І.А. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності аграрних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 10. С. 34-39

35.Кузьмак О. Маркетингова комунікаційна політика як інструмент забезпечення конкурентних позицій підприємства в умовах ірраціональної поведінки споживачів. Економічний форум. 2022. № 4. С. 74-82.

36.Куцик П., Коваль О., Дорош О., Ковальчук Н., Вергун В. Концептуальні засади узгодження галузевих структурних зрушень із потребами забезпечення конкурентоспроможності економіки в умовах цифрових трансформацій. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Т. 2, № 55. С. 346– 361.

37.Кравченко Р.О. Економічні методи та моделі оцінки конкурентоспроможності підприємств. *Економіка розвитку*. 2022. № 1. С. 95–102.

38.Красноруцький О. О., Міненко С. І. Побудова комплексного механізму управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства в умовах еволюції ринкових відносин. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2020. № 4. С. 18-24.

39.Лук'янчук О. М. Система управління конкурентоспроможністю підприємства: наукові підходи та практичні виклики. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. № 3–4. С. 110–116.

40.Левицька О. О. Конкурентоспроможність ринку праці регіону та міграційна безпека: моделювання взаємозв'язків і політика забезпечення: монографія, електронне видання. Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», Львів, 2024. 392 с.

41.Майстро Р. Г., Більовська О. О. Конкурентоспроможність бізнесу в умовах війни в Україні. *Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Економічні науки*. 2023. № 3. С. 21–25.

42.Мілька А., Артюх-Пасюта О, Любимов М., Крамаренко В., Шибковський Д. Сутність та методи оцінки конкурентоспроможності продукції. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2024. Вип. 3 (113). С. 31–36.

43.Панченко Г.С. Маркетингові комунікації як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна*. 2022. №1 (22). С. 72-80.

44.Перебийніс В.І., Кононенко Ж.А., Карнаухова Г.В. Конкурентні переваги суб'єктів господарювання: формування, моделювання, детермінанти. Інфраструктура ринку. 2024. № 78. С. 25-29.

45.Перерва П. Г., Кобелева Т. О., Зозуля М. О. Дослідження методів оцінювання конкурентоспроможності. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали 3-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (17–19 березня 2021 р.). У 2 ч. Львів : ЛНАУ, 2021. Ч. 1. С. 252–254.

46.Попов О. С., Яровой О. В. Удосконалення системи показників для оцінювання конкурентоспроможності підприємств HoReCa. *Бізнес Інформ*. 2025. №5. С. 318–327.

47.Савченко С. М. Критичний аналіз наявного методичного інструментарію оцінювання конкурентоспроможності підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 79–84.

48.Сазонова С.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства на засадах стратегічного управління в умовах цифровізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2024. № 59. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2024/59-2024/16.pdf>

49.Сусліков С. В., Клименко М. А. Система управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах невизначеності. *Економіка: реалії часу*. 2023. Вип. 3 (67). С. 56–64.

50.Суханова А. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. No 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-62>

51.Ткаченко А. М., Колесник Е. О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 4. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2019-4-2>

52.Шишковський С., Одінцова О. Сучасні методи підвищення конкурентоспроможності підприємств. Економіка та суспільство. 2022. №44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-110>

53.Шуміло О. С., Рудас Д. С., Сукульський В. М. Принципи та методи оцінювання конкурентоспроможності підприємств. Бізнес Інформ. 2020. № 6. С. 291–297.

54.Шульга М.О. Розроблення напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства. Підприємництво та інновації. 2020. Вип. 12. С. 135- 141.

55.Чіков І.А., Ковальчук П.П. Теоретичні засади конкурентоспроможності підприємств галузі садівництва в сучасних умовах. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-76>.

56.Чигрин О. Напрями розвитку стратегій із підвищення конкурентоспроможності підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3725>

57.Якубенко Ю., Кобернюк С. Інструментарій підвищення конкурентоспроможності підприємств засобами маркетингових комунікацій. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. № 316 (2). С. 274–280.

58.Ihnatenko M., Marmul L. Romaniuk I. Development of competitive strategies by enterprises in the globalization of market. University Economic Bulletin, 2023, 57. С. 45-51.

59.Shaulska L. Strategic enterprise competitiveness management under global challenges. Academy of Strategic Management Journal, 2021, №20. P. 1-7.

60.Kovtunen K. V. The factors of competitiveness management of manufacturing enterprise personnel in conditions of uncertainty. International Journal of Production Management and Engineering, 2022. P. 225- 235.